

δαγκατός επίθ. Ἀθῆν. δαγατός Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ ρ. δαγκάνω.

Δαγκαστός, τὸ ὄπ. βλ., ἐνθ' ἄν.: Δαγκατὸ σφαιρίδιο (φράσις λεγόμενη κατὰ τὰς ἐκλογὰς καὶ δηλοῦσα τὸ καταψηφιστικὸν σφαιρίδιον) Ἀθῆν. Θὰ δοῦ ρίξω μαῦρο καὶ δαγατὸ (ὁμοία μὲ τὴν προηγουμ.) Κεφαλλ. Συνών. βλ. εἰς λ. δαγκαστός.

δάγκειος ὁ, σύνθηθ.

Ἐκ τοῦ διεθνoῦς ὅρου *dengue*.

Λοιμώδης νόσος, ἐλάχιστα θανατηφόρος, χαρακτηριζόμενη διὰ πυρετοῦ, διαρκοῦντος ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐπὶ 7 - 8 ἡμέρας, ἐντόνων ἀρθρικῶν καὶ μυϊκῶν πόνων, χαρακτηριστικοῦ πολυμόρφου ἐξανθήματος καὶ ἐξασθενήσεως τῶν σωματικῶν δυνάμεων καὶ μετὰ τὴν ἀνάρρωσιν ἐξακολουθοῦσης ἐπὶ μακρὸν σύνθηθ.

δαγκιὰ ἡ, Πελοπν. (Γορτυν. Δημητσάν. Ἡλ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.)—Ν. Πολίτ., Παραδ. 2,801 *dagia* Ζάκ. (Μαχαιρᾶδ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. δάγκα καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ιὰ.

1) Τὸ δῆγμα ἐνθ' ἄν.: Μόκαμε νιὰ δαγκιὰ 'κεῖν' τοῦ διαουλόσ' ἄλλου! Στερελλ. (Αἰτωλ.) Τό 'καμα οὐλοῦ δαγκιές τοῦ χιράζ' τ' πιδιοῦ αὐτόθ. || Παροιμ.

Τ' ἀντρός ἡ ξυλιά εἶναι φιδιοῦ δαγκιὰ (ὁ δαρμὸς τῆς γυναικὸς παρὰ τοῦ ἀνδρός εἶναι δι' αὐτὴν βαρὺ ἠθικὸν πλῆγμα) Πελοπν. (Γορτυν. Ἡλ.) 2) **Δαγκαματιά** 3, τὸ ὄπ. βλ., Ζάκ. (Μαχαιρᾶδ.)—Ν. Πολίτ., ἐνθ' ἄν.: Δῶσε μου μία δαγιὰ ψομί μὲ δύο βλαστάδες (= τσακιστὲς ἐλιές) Μαχαιρᾶδ. Κουπιὰ καὶ δαγκιὰ τό 'χαν τότε (ἡ φρ. δηλοῖ τὸ ἐπίπονον τῆς ἐργασίας τῶν κωπηλατῶν, οἱ ὅποιοι ἐτρώγον κατὰ τὴν ὥραν τῆς κωπηλασίας μὴ διαθέτοντες ἄλλον χρόνον) Ν. Πολίτ., ἐνθ' ἄν. Συνών. βλ. εἰς λ. δαγκαματιά 3.

δαγκοπιάνω ἐνιαχ. δακοπιάνω Νάξ. (Κωμιακ.)

Ἐκ τῶν ρ. δαγκώνω καὶ πιάνω καθ' ἀπλολογίαν.

Προγευματίζω ἐνθ' ἄν.: Πᾶμε νὰ δακοπιάσωμε. Συνών. γεματίζω, κολατσίζω, ξενηστικώνομαι.

δαγκόπιασμα τό, ἐνιαχ. δακόπιασμα Νάξ. (Κωμιακ.)

Ἐκ τοῦ ρ. δαγκοπιάνω.

Τὸ πρόγευμα ἐνθ' ἄν. Συνών. γέμα 3, κολατσικό, κολάττισμα, ξενηστικόμα, πρόγεμα, προσμπούκι, πρωινό.

δακορροῦφημα τό, ἐνιαχ. δακορροῦφημα Στερελλ.

(Αἰτωλ.) δακορρόφημα Λεξ. Αἰν.

Ἐκ τοῦ ρ. δακορροῦφω.

Τὸ τρώγειν ἄρτον ξηρὸν καὶ πίνειν συγχρόνως ὕδωρ ἐνθ' ἄν. Συνών. δακορροῦφι.

δακορρουφητός ἐπίθ. ἐνιαχ. δακορρουφητός Εὔβ. (Στρόπον.)

Ἐκ τοῦ ρ. δακορροῦφω.

Ἐπὶ γάλακτος, ὅταν τοῦτο ροφᾶται ὑπὸ τοῦ τρώγοντος συγχρόνως ἄρτον ἐνθ' ἄν.: Δὲν εἶχαμι χ' λιάρια καὶ τὸ φάγαμι δακορρουφητὸ Εὔβ. (Στρόπον.)

δακορροῦφι ἐπίρρ. ἐνιαχ. δακορροῦφι Εὔβ. (Στρόπον.) δακορροῦφ' Εὔβ. (Αἰδῆψ.)

Ἐκ τοῦ ρ. δακορροῦφω.

Τρώγω δάκνων καὶ ροφῶν ἐναλλάξ ἐνθ' ἄν.: Τρώων δακορροῦφι Εὔβ. (Στρόπον.)

δακορροῦφω ἐνιαχ. δακορροῦφω Λεξ. Αἰν. δακορροῦφον Εὔβ. (Στρόπον.) δακορροῦφον Στερελλ. (Αἰτωλ.) δαγκ' φάου Στερελλ. (Γραν.) 'γκορροῦφον Στερελλ. (Γραν.)

Ἐκ τῶν ρ. δαγκώνω καὶ ροφῶ.

Τρώγω ἄρτον καὶ πίνω παραλλήλως ὕδωρ ἢ γάλα ἢ οἶνον ἐνθ' ἄν.: Τότι πού ἤμ' να νέους, δακορροῦφαγα τοῦ ψουμάκι μ' μὴ κρασί, ἃς ἦταν καὶ προῦ Στερελλ. (Αἰτωλ.) Σήμερα προσφαί δὲν ἔχον' θὰ δακορροῦφήσου τοῦ ψουμάκι μ' καὶ θὰ πλαϊάσου αὐτόθ. Ἰγὼ θὰ δακορρουφήσου, δὲ θέλον τριφτό (τριφτό ἐνν. γάλα= τὸ γάλα τὸ περιέχον τετριμμένον ἄρτον) Εὔβ. (Στρόπον.) Δὲ μποροῦ νὰ φάου τοῦ γάλα τριμμένον, τοῦ δαγκ' φάου καλύτιρα Στερελλ. (Γραν.) Δὲν ἔχον προσφαί, πᾶρι λίγον ψουμί, νὰ τοῦ 'γκορροῦφῇς μὴ νιρὸ αὐτόθ.

δάγκος ὁ, Πελοπν ('Αναβρ. Βλαχοκερασ. Γεράκ. Δαιμον. Καμίν. Λακων. Ὀλυμπ.)—Λεξ. Μ. Ἐγκυκλ. Πρω. Δημητρ. δάγος Πελοπν. (Γέρμ. Κίτ. Μάν. Φλομοχ.) δάγκους Στερελλ. (Αἰτωλ.) ζάγκος Πελοπν. (Βλαχοκερασ.)

Ἐκ τοῦ ρ. δαγκώνω.

1) Τὸ ἰσχυρὸν δάγκαμα Πελοπν. (Βλαχοκερασ. Κίτ. Μάν.) Στερελλ. (Αἰτωλ.): Τοῦ 'δωσε ἓνα δάγο 'ς τὸ χέρι τσαὶ τοῦ τὸ μάτωσε Κίτ. Μάν. Τόκαμι ἓνα δάγκον τοῦ σ' ἄλλῃ, π' δὲ γιρεῦ' ποντὲ (γιρεῦ' = θεραπεύεται) Αἰτωλ. Μ' ἓνα ζάγκο 'ς τὸ πόδι τόκοφι κομμάτι κριάς τὸ ἀγριόσκυλλο Βλαχοκερασ. 2) Τὸ πτηνὸν Ἀετομάχος ὁ ἐρυθροκέφαλος (*Lanius senator*) τῆς οἰκογ. τῶν Ἀετομαχιδῶν (*Lanidae*), ἡ τῶν ἀρχαίων δακνῶν καὶ δακνῶν Πελοπν. ('Αναβρ. Γεράκ. Γέρμ. Δαιμον. Καμίν. Λακων. Ὀλυμπ. Φλομοχ.)—Λεξ. Μ. Ἐγκυκλ. Πρω. Δημητρ. Συνών. ἀετομαχολιάριζα, ἀετομάχος, ἀκριδομάχος, δαγκανᾶς, δαγκανιάρης 2, δαγκανιόρι, δαγκανούρα 4, δάγκας, κεφάλας, κεφαλᾶς, κέφαλος, κοκκινόδαγκος, λιάριζα, λιάρος, παρδαλόδαγκος, πελίστερος, πλουμίδης, τρυγονολιάριζα, τσαρουχάρης, τσαρουχοπάτης.

δαγκούνα ἡ, Μακεδ. ('Ελευθερ.) Πελοπν. (Βερεστ. Γαργαλ. Δημητσάν. Ἡλ. Λάμπ. Μανιάκ. Παιδεμέν. Πάτρ.)—Λεξ. Βλαστ., 344 *dagouna* Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. δάγκος καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -οῦνα. Ὁ σχηματισμὸς πιθανῶς κατὰ τὸ γάντζος-γαντζοῦνα.

1) Ἐκατέρω τῶν χηλῶν τοῦ καρκίνου Μακεδ. ('Ελευθερ.) Πελοπν. (Βερεστ. Γαργαλ. Δημητσάν. Ἡλ. Λάμπ. Μανιάκ. Παιδεμέν. Πάτρ.) Κεφαλλ.: Ὁ μαλλιανοκάβουρας ἔχει κατὰ ἔρμες δαγκοῦνες, πού, ἅμα σὲ πιάσουνε, μπορεῖ νὰ σοῦ κόψουνε τὸ δάχτυλο Γαργαλ. Ὁ ἀταροκάβουρας ἔχει ἀταρες δαγκοῦνες (ἀταρος = ἰσχνός, καχεκτικός) αὐτόθ. Μοῦ 'δωκε ἡ Θανάσω νιὰ δαγκούνα 'πὸ κάβουρα νὰ δῆνε κρεμάσω 'ς τὸ λαιμὸ τοῦ δράκον μου γιὰ τὸ μασκαμὸ (δράκος = νῆπιον ἀβάπτιστον, μασκαμὸς = βασκαμὸς) Παιδεμέν. Ὁ κάβουρας τὸν ἔσφιγε μὲ τὴν δαγκοῦνην του νὰ τὸν πνίξη Κεφαλλ. Τοῦ κάβ'ρα ἡ δαγκούνα κάβ' γιὰ τοῦ μάτ' (δι' ἀποτροπὴν τῆς βασκανίας) Ἐλευθερ. Τότες ὁ κάβουρας φυλάει, ὅπου τοῦ ἔφερε τὸ φίδι τὸ κεφάλι του προστά 'ς τὴν δαγκοῦνην του καὶ ἀμέσως τὸ ἀρπάζει ἀπὸ τὸ λαιμὸ σφιχτὰ (ἐκ παραμυθ.) Πάτρ. Συνών. βλ. εἰς λ. δαγκάνα 1.

2) "Οστρακον καρκίνου παράγον ἤχον δι' ἐμφυσήσεως Λεξ. Βλαστ., 344. Συνών. *νοῦνοῦζα*.

Ἡ λ. καὶ ὡς παρωνύμ. ὑπὸ τὸν τύπ. *Δαγκούνας* Πελοπν. (Γαργαλ.)

δαγκουνίτσα ἡ, Πελοπν. (Γαργαλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *δαγκούνα* διὰ τῆς ὑποκορ. καταλ. -ίτσα.

Ἡ μικρὰ χηλὴ τοῦ καρκίνου: Ἐπιάσαμε κατὶ καβουράκια μικρὰ καὶ τὰ φάγαμε οὐλα ὡμά, ἀκόμα καὶ τὶς δαγκουνίτσες τους.

δάγκουσα ἡ, ἐνιαχ. δάγ'σα Μακεδ. (Βλάστ.)

Ἐκ τοῦ θέματος τοῦ ρ. *δαγκῶ*, διὰ τὸ ὅπ. βλ. *δαγκάζω*, καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -οῦσα. Ὁ σχηματισμὸς κατὰ τὰ συνών. *φάγοῦσα*, *χάσκοῦσα*. Πβ. Γ. Χατζιδ. MNE 2, 121 καὶ Ἀνθ. Παπαδόπ., Ἀθηνᾶ 37 (1924), 184 - 185.

Ἡ νόσος φαγέδαινα ἐνθ' ἀν.: *Νὰ βγάλ'ς τ' δάγ'σα* 'ς τοῦ στόμα! (ἀρά) Μακεδ. (Βλάστ.) Συνών. *φάγοῦσα*.

δάγκωμα τό, σύνθηθ. δάγωμα Ἀντίπαξ. Ἐρεικ. Κέρκ. Μαθράκ. Ὁθων. Παξ. δάγκωμα σύνθηθ. βορ. ἰδιωμ. δάγωνμα Εὐβ. (Πήλ.) Θεσσ. (Βαθύρρ.) Μακεδ. (Ἀηδονοχ. Δάφν. Λιτόχ.) δάκωμα Ἀθ. Εὐβ. (Βρύσ.) Κύθν. (Δρυοπ. κ.ά.) Μέγαρ. Σκυρ. κ.ά. δάκωμα Εὐβ. (Ἀκρ. Στρόπον. κ.ά.) δάκ-κωμ-μα Χίος ζάγκωμα Πελοπν. (Τριφυλ.)

Ἐκ τοῦ ρ. *δαγκῶνω*, παρὰ τὸ ὅπ. καὶ *δακῶνω*. Ὁ τύπ. *δάκωμα* καὶ εἰς χειρόγραφον τοῦ 16ου αἰῶνος.

1) *Δάγκωμα 1*, τὸ ὅπ. βλ., σύνθηθ.: *Τὸ δάγκωμα τοῦ σκύλλου — τῆς γάττας — τοῦ ἀλόγου — τοῦ γαιδάρου — τοῦ λύκου — τοῦ φιδιοῦ σύνθηθ. Τὸ δάγκωμα τοῦ σκυλλιοῦ εἶναι πολὺ κακὸ* Πελοπν. (Τριφυλ.) Ὁ ἔρρημος ὁ στισούλλος μοῦ 'δωτσ' ἓνα δάκωμα Μέγαρ. Ἀλονγήσιον δάγκωμα αὐτὸ Στερελλ. (Ἀχυρ.) Ἐμεινε 'ς τὸ μπράτσο μου τὸ δάγκωμα πὺν μοῦ 'κανε ἡ βασταγούρα (= γαιδάρα) Πελοπν. (Γαργαλ.) *Τοῦ φιδιασμένου πρόβατου τοῦ κιτάγαμαν μὲ τσουκνίδα καὶ τοῦ βάναμαν ἀλάτ' ἀπάνον 'ς τοῦ δάγουμα* Θεσσ. (Βαθύρρ.) *Μῶκαμ' ἓνα δάγκωμα ὡς τὸ κόκκαλον* Στερελλ. (Ἀράχ.) || Φρ. *Καλύτερα δάκωμα φιδιοῦ παρὰ ἀνθρωπινὴ γλῶσσα* Εὐβ. (Βρύσ.) || Ποίημ.

Καὶ ξεχωρίζει ὦ νά! 'ς τὸν ὦμο του

καὶ νά, ρουφάει μὲ τὰ φιλιὰ της

τρία σημαδάκια τοῦ καλοῦ καιροῦ

τὸ ἐρωτικὸ τὸ δάγκωμά της

Κ. Παλαμ., Πεντασύλλ., 133. Συνών. βλ. εἰς λ. *δαγκάμα 1*. β) Ποιή, τιμωρία Στερελλ. (Αἰτωλ.): *Θέλ' λίγον δάγκωμα, γιὰ νὰ μάθ' γνώσ'.* *Θέλ' δάγκωμα οὐ ἄλλους, γιὰ νὰ σὶ καταλαβαίν'.* γ) Πόνος, ἐνόχλησις τῆς κοιλίας Μακεδ. (Ἀηδονοχ. Βέρ. Δάφν. Καταφύγ. κ.ά.) Στερελλ. (Ἀχυρ.): *Κάπου - κάπου μὲ τοῦ γάλα μὲ πιάνει κ' ἓνα δάγκωμα* Μακεδ. *Ἐχον δάγκωμα 'ς τῆ γ'λιὰ μ' σήμιρα* Ἀχυρ. δ) Αἰφνίδιος καὶ δυνατὸς πόνος ἐκ μυϊκῆς θλάσεως διαφόρων μερῶν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος Ἐρεικ. Μακεδ. (Γαλατ. Γρεβεν.) Ὁθων.: *Τὸ δάγωμα τὸ λέμε καὶ κράδα ἢ καὶ ἀρπασμα* Ἐρεικ. *Πῆαν' ἀσκώσω τῇ βάρκα καί, ὅδας τὴν ἄσκωσα, κρὰκ ἔκαν' ἓνα πρᾶμα 'ς τῇ βεδρά μου καὶ μοῦ ἔνε πού 'ναι δάγωμα* (ἄσκωσα = ἐσήκωσα, βεδρά = μέση, πού 'ναι = ὅτι εἶναι) Ὁθων. *Δὲν σ' εἶπα π' θέλ'ς κατάπλασμα, νὰ σὶ φύγ' τοῦ δάγκωμα;* Γαλατ. Συνών. *κράμπα*, *σφαγείο*, *σφαχτής*. 2) Τὸ δῆγμα τῶν ἐντόμων σύνθηθ.: *Τὸ δάγκωμα*

τοῦ σκορπιοῦ — τῆς μέλισσας — τῆς σφήκας — τοῦ κουνουπιοῦ — τοῦ κοριοῦ — τοῦ ψύλλου σύνθηθ. Τί δάκωμα κἀν'νε οἱ ψύλλ'! Εὐβ. (Ἀκρ.) *Ἀμα δαγάσ' κανέναν ἢ σφήκα, τοῦ βαίναμι λάσπ' ἀπάνον 'ς τοῦ δάγουμα* Εὐβ. (Πήλ.) *Φλούδα ἀπὸν ἀγουρτσὰ κάθ' καλὸ γιὰ τοῦ δάγουμα τοῦ σκορπιοῦ* Θεσσ. (Βαθύρρ.) Συνών. βλ. εἰς λ. *δαγκάμα 2. 3) Δάγκωμα 3*, τὸ ὅπ. βλ., Κύθν. (Δρυοπ. κ.ά.): *Ἐβγαλμα τοῦ ἡλιου, δάκωμα* Κύθν. Συνών. *δαγκάμα 3*, *κολατσιάρισμα*, *κολατσιό*, *κολάτισμα*, *μπούκκωμα*, *πρόγευμα*.

δαγκωμάρα ἡ, ἐνιαχ. δαγωνμάρα Μακεδ. (Βλάστ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *δαγκώμα* καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -άρα.

Ἡ μυαλγία διαφόρων μερῶν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος ἐνθ' ἀν.: *Μὲ δαγών' ἡ καρδιά, ἔχον μινὰ δαγωνμάρα.* Μακεδ. (Βλάστ.) Συνών. *δαγκώμα 1δ*.

δαγκωμάσι ἡ, Λεξ. Γαζ. δαγκωμάδα Πελοπν. (Τριφυλ.) δαγκωμάσι Στερελλ. (Ἰπάτ.) δακωμάσι Σκυρ. δακωνμάσι Θεσσ. (Ἀνατολ. κ.ά.) δακωνμονσι Θεσσ. δακαμονσι Μακεδ. (Θεσσαλον.)

Ἐκ συμφυρμού τῶν οὐσ. *δαγκώμα* καὶ *δαγκωσι*. Πβ. Α. Τζαρτζάν., Θεσσαλ. διαλ., 85. Ὁ τύπ. *δαγκάμουσι* ἀ ἐξ ἀντιμεταθέσεως τῶν φωνηέντων *ου* καὶ *α*. Ὁ τύπ. *δακῶμουσι* διὰ προχωρητικὴν ἀφομοίωσιν.

1) *Δάγκωμα 1*, τὸ ὅπ. βλ., Θεσσ. Μακεδ. (Θεσσαλον.) Πελοπν. (Τριφυλ.) Σκυρ. Στερελλ. (Ἰπάτ.): *Μὲ δάκωσα τσαὶ δὲς τί δακωμάσι μοῦ 'κανε!* Σκυρ. *Τὸν ἀρπαξε καὶ τὸν ἀρχίνησε 'ς τὶς δαγκωμάδες* Τριφυλ. Συνών. βλ. εἰς λ. *δαγκάμα 1. 2) Ὁ βλωμός, ἡ μπουκκία* Θεσσ. (Ἀνατολ.) — Λεξ. Γαζ. Συνών. βλ. εἰς λ. *δαγκάμασι 2*.

δαγκωματάρ ἡ, Πελοπν. (Γαργαλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *δαγκωμάτι* διὰ τῆς παραγωγ. καταλ. -άρα.

Μεγάλῃ δαγκωματιά: *Τί δαγκωματάρες ἔκαμες 'ς τὸ καρβέλι!*

δαγκωματιά ἡ, δαγωματιά Κύθηρ. Μέγαρ. δαγκωματιά σύνθηθ. δαγωματιά Εὐβ. (Ὀρ.) Ζάκ. Τήν. δαγκωμαθιά Μήλ. δαγκωματιά Ἡπ. (Κουκούλ.) Λέσβ. Μακεδ. (Καταφύγ. κ.ά.) Στερελλ. (Ἀράχ. Ἀχυρ. Καλοσκοπ. Παρνασσ.) δαγκωμακιά Λέσβ. δακωματιά Αἰγίν. Εὐβ. (Αὐλωνάρ.) Μέγαρ. Πόντ. δακωματιά Εὐβ. (Κύμ.) δακωματιά Εὐβ. (Βρύσ.) Κρήτ. Μύκ. δακωνματιά Εὐβ. (Ἀκρ. Στρόπον.) δακωμαθιά Μήλ. δακ-κωμ-ματιά Χίος (Πισπιλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *δαγκώμα* καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ιὰ. Ὁ τύπ. *δαγκωμάτι* εἰς Ἱατροσόφ. τοῦ 16ου αἰῶνος. Βλ. Ἀθηνᾶ 43 (1931), 161. Διὰ τὴν τροπὴν τοῦ -τι- εἰς -κι- τοῦ τύπ. *δαγκῶμακιά* βλ. Ρ. Kretschmer, Lesb. Dial., 143 κέξ.

1) *Δάγκωμα 1*, τὸ ὅπ. βλ., σύνθηθ.: *Τί δαγκωματιά εἶν' αὐτή; τὸ τρέλλανες τὸ παιδί σύνθηθ. Ὁ στισύλλος σου μοῦ 'καμενε μινὰ δαγκωματιά* Ἀνδρ. *Μαλώσανι προχτὲς καὶ τοῦ 'κοφι νιὰ δακωνματιά 'ς τ' ἀφτί* Εὐβ. (Ἀκρ.) *Δὲ μπουρῶ νὰ κάμω πέρα ἀπ' τ' δαγκωματιά πῶχον 'ς τὸ πόδ'* Στερελλ. (Ἀράχ.) *Ἡ δακωματιά ἀκόμη φαίνεται 'πὸ τόσον ἰταῖο Μέγαρ. Τόσις μέρις καὶ δὲν ἔφ'κι ἀκόμα ἡ δαγκωματιά* Ἡπ. (Κουκούλ.) *Μῶδονκι νιὰ δαγκωματιά!* Στερελλ. (Καλοσκοπ.) *Τήρα νιὰ δαγκωματιά π' μῶκαμ!* Στε-

